

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Кафедра фортепіано

**Програма навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ ФОРТЕПІАННОЇ ПЕДАГОГІКИ»**

Галузь знань – **02 Культура і мистецтво**

Спеціальність – **25 Музичне мистецтво**

Освітньо-професійна програма – **«Фортепіано»**

Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський)**

Харків, 2023

УДК 780.616.432.09.043(073)

I-90

Рекомендовано до друку кафедрою фортепіано
(протокол №11 від «17» травня 2023 року)

Укладач:

Сердюк Я. О.,

кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри фортепіано
ХДАК

Історія фортепіанної педагогіки: прогр. навч. дисципліни для
I-90 здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, спец. «Музичне
мистецтво» (ОП «Фортепіано») / М-во культури та інформ.
політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т музичного
мистецтва, Каф. фортепіано ; [розроб. Я. О. Сердюк]. Харків :
ХДАК, 2023. 21 с.

Рецензенти:

І. А. Гайденок – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри
оркестрових інструментів ХДАК

Ю. М. Дедюля – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри
оркестрових інструментів ХДАК

*Дисципліна «Історія фортепіанної педагогіки» належить до теоретичного
циклу, але має також і практичну спрямованість, сприяючи глибшому
проникненню у специфіку фортепіанної гри, вдосконаленню виконавських та
педагогічних навичок здобувача вищої освіти; вихованню музичної ерудиції,
вміння вести дискусію, висловлювати та обґрунтовувати власну думку,
працювати із спеціальною літературою, інформацією в Інтернеті, сприяє
розвиткові аналітичного мислення, вміння творчо вирішувати складні педагогічні
завдання, синтезуючи різноманітні системи та підходи.*

УДК 780.616.432.09.043(073)

© Харківська державна академія культури, 2023

© Сердюк Я. О., 2023

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Обов'язкова
Розділів – 4 Тем – 21	Спеціальність 025 Музичне мистецтво Освітня програма: Фортепіано	Рік підготовки:
		1-й
Тижневих годин: 3 самостійної роботи : 5	Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)	Лекції Семестр – 2
		42 год.
		Семінарські
		8 год.
		Самостійна робота
		100 год.
		Форма контролю: 2 семестр – залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 50/100 (1/2)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі.

Курс «Історія фортепіанної педагогіки» з освітньої програми «Фортепіано» займає важливе місце серед обов'язкових дисциплін у структурі навчального плану факультету музичного мистецтва

Харківської державної академії культури. Ця дисципліна належить до теоретичного циклу, але вона має також практичну спрямованість, сприяючи глибшому проникненню у специфіку фортепіанної гри, вдосконаленню виконавських та педагогічних навичок здобувача вищої освіти; вихованню музичної ерудиції, вміння вести дискусію, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, працювати із спеціальною літературою, інформацією в Інтернеті, сприяє розвиткові аналітичного мислення, вміння творчо вирішувати складні педагогічні завдання, синтезуючи різноманітні системи та підходи. Це інтегруюча й розвиваюча дисципліна, яка базується на міждисциплінарному підході, що зумовлює також використання знань, вмінь та навичок, набутих в ході занять з теорії та історії музичної культури, музичної естетики та з інших фахових дисциплін відповідного профілю.

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС, загальний обсяг – 150 год., аудиторних годин – 50, з них – 42 год. лекційних занять, 8 год. семінарських занять, 100 год. – самостійна робота здобувачів.

Статус дисципліни – обов’язкова.

Мета курсу – отримання здобувачами вищої освіти знань щодо педагогічних систем різних епох та педагогічних методик сучасності; навичок пошуку інформації та її аналізу; міжособистісної комунікації та ведення дискусії шляхом виконання дослідницьких завдань – у міні-групах або у ході роботи над індивідуальним проектом.

Компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна, відповідають освітній програмі «Фортепіано».

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна (відповідно до освітньо-професійної програми)

Загальні компетентності:	
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 6	Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 10	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 12	Здатність працювати автономно.
ЗК 13	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
ЗК 14	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 20	Володіння комунікативними навичками, здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
ЗК 21	Здатність проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб студентів.
Фахові компетентності:	
СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової діяльності піаніста (виконавця / викладача).
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.
СК 21	Здатність використовувати у творчій діяльності знання про закономірності історичного розвитку фортепіанної педагогіки, фортепіанного виконавського мистецтва у світовій українській культурі.
СК 22	Здатність застосовувати традиційні та інноваційні технології для забезпечення освітнього процесу в музичних навчальних закладах.

**Програмні результати навчання
(відповідно до освітньо-професійної програми)**

Програмні результати навчання	РН 3 Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
	РН 4 Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
	РН 6 Демонструвати спроможність до досягнення історико теоретичних проблем в галузі музичного мистецтва та виконання самостійної роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.
	РН 7 Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

	PH 12 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
	PH 13 Вміти здійснювати педагогічну діяльність.
	PH 14 Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті.
	PH 15 Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
	PH 17 Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.
	PH 23 Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на фортепіано, володіти методами опрацювання методичної літератури для подальшої розробки методики викладання фахових дисциплін.
	PH 24 Використовувати теоретичні і практичні знання музичних комп'ютерних технологій у фаховій педагогічній діяльності.

Очікувані результати навчання:

- знання закономірностей розвитку фортепіанної педагогіки; базової спеціальної літератури;
- вміння знаходити, обробляти та аналізувати інформацію, її застосовування у виконавській і педагогічній діяльності;
- знання принципів ведення дискусії.
- розв'язання науко-дослідницьких та педагогічних проблем.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання та підсумкова форма контролю.

Демонстрування запланованих результатів навчання здійснюється через виконання здобувачем вищої освіти основних завдань навчального курсу.

Засобом оцінювання є аналіз викладачем активності здобувачів під час лекційних та семінарських занять, якості виконання домашніх завдань (письмових та усних), аудиторних письмових (тестових) контрольних робіт, виконання дослідницьких проєктів, тощо.

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевіряється за допомогою таких форм контролю:

- поточний контроль – семінарські заняття (опитування, слухання доповідей здобувачів вищої освіти за темами курсу), аудиторні

контрольні роботи, оцінка якості виконання домашніх письмових робіт (рефератів, тестових робіт, презентацій, повідомлень, есе, тощо); (впродовж семестру);

- підсумковий контроль – залік у формі тестової роботи та/або усного опитування за питаннями, що відображають основний зміст курсу (наприкінці семестру) або презентації індивідуального проекту.

Критерії оцінювання результатів навчання за 100 бальною рейтинговою шкалою

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Початковий 1-34 балів	Наднизький рівень знань. Відсутність елементарних навичок роботи з літературою та пошуку інформації, невиконання основних завдань із аудиторної та самостійної роботи над матеріалами курсу.
35-59 балів	Низький рівень знань, беспорядність у роботі зі спеціальною літературою та іншими джерелами інформації. Погане знання основного матеріалу курсу, недбалість в аудиторній та самостійній роботі, невиконання в повному обсязі основних завдань курсу. Нездатність зв'язно відповідати на питання та висловлювати свою думку, низький рівень ерудиції та мовленнєвої культури.
2. Середній 60-63 балів	Посередній рівень знань. Знання основного змісту курсу на низькому рівні, брак творчої активності й дослідницької самостійності, посередній рівень ерудиції та мовленнєвої культури Фрагментарне володіння навичками роботи з джерелами інформації. Виконання не всіх завдань із аудиторної та самостійної роботи над матеріалами курсу.
64-73 балів	Задовільний рівень знань, елементарні навички роботи з різними джерелами інформації. Значні недоліки у самостійному викладенні інформації, висловлюванні власних думок, обмежена здатність до дискусії. Відсутність наполегливої, старанної систематичної роботи над матеріалами навчального курсу, виконання не всіх завдань з аудиторної та самостійної роботи.

<p>3. Достатній 74-81 балів</p>	<p>Охоплення в цілому основного змісту навчального курсу. Всі завдання із аудиторної та самостійної роботи над програмою курсу в основному виконані. Достатні навички роботи з літературою і іншими джерелами, самостійного викладення інформації, вміння на початковому рівні вести дискусію та обґрунтовувати власну думку. Є епізодичні прогалини у знанні тих чи інших тем курсу, деякі недоліки усної та письмової комунікації, достатній рівень ерудиції, загальної та мовленнєвої культури.</p>
<p>82-89 балів</p>	<p>Досить повне охоплення змісту пропонованої дисципліни. Добре, але недостатньо систематичне і результативне виконання основних</p>
	<p>завдань із аудиторної та самостійної роботи над програмою курсу. Здатність до повного переконливого викладення інформації, ведення дискусії, обґрунтування власної позиції. Достатнє вміння працювати з джерелами інформації, аналізувати її і обробляти. Достатній рівень ерудиції, загальної та мовленнєвої культури. Невеликі прогалини у знанні окремих тем курсу, дрібні огріхи у виконанні самостійних (зокрема, письмових) робіт.</p>
<p>4. Високий 90 – 100 балів</p>	<p>Високий рівень знань матеріалу навчального курсу. Систематична, цілеспрямована, результативна (аудиторна та самостійна) робота над програмою курсу, поглибленням теоретичних знань та практичних навичок роботи з літературою, самостійного пошуку інформації, формуванням на основі здобутих знань власних педагогічних принципів. Високий рівень ведення дискусії, вміння ставити та вирішувати різноманітні питання з історії та теорії фортепіанного виконавства і педагогіки, високий рівень ерудиції, загальної та мовленнєвої культури, вміння переконливо викласти та обґрунтувати власну позицію, вміння аналізувати і критично мислити, знаходити актуальні й застарілі, сильні та слабкі сторони педагогічних систем, що вивчаються в межах навчального курсу, здатність до створення на основі здобутих знань власних педагогічних концепцій.</p>

Кількість тижнів, відведених для теоретичної підготовки – 17 тижнів. Курс включає 4 розділи, що відповідають основним етапам розвитку світової піаністичної культури, які містять 21 тему.

2. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1.

Тема 1. Охорона праці в галузі музичного мистецтва. Ознайомлення з основними принципами охорони праці в галузі (з основними засадами раціональної організації розумової праці).

Тема 2. Історія виникнення клавішних інструментів, їх конструктивні і виконавські особливості.

Тема 3. Клавірне мистецтво XVI – XVIII ст., національні школи і видатні представники: загальна характеристика.

Тема 4. Артикуляція у бароковому клавірному виконавстві.

Тема 5. Мистецтво виконання прикрас в музиці епохи Бароко.

Тема 6. Цифрований бас і мистецтво акоманемента в епоху Бароко. Тема 7. Мистецтво виконавської імпровізації в епоху Бароко.

Розділ 2.

Тема 8. Провідні піаністичні школи епохи класицизму: загальна характеристика. Тема 9. Основні тенденції в фортепіанній педагогіці епохи класицизму. Тема 10. Новаторська педагогіка композиторів-романтиків: Р. Шуман, Ф. Шопен, Ф. Ліст.

Тема 11. Академічний і анатомо-фізіологічний напрямки фортепіанної педагогіки (друга половина XIX – початок XX ст.).

Тема 12. Психотехнічний напрям у фортепіанній педагогіці (початок XX ст., Ф. Бузоні, К. Мартінсен, Й. Гофман).

Розділ 3.

Тема 13. Формування української фортепіанної педагогіки на початку XIX ст. Тема 14. Українська фортепіанна школа у другій половині XIX ст. Тема 15. Українська фортепіанна школа у першій половині XX ст. Тема 16. Українська фортепіанна школа у другій половині XX ст.

Тема 17. Історія становлення і видатні представники харківської фортепіанної школи.

Розділ 4.

Тема 18. Система ритмічного виховання «Шульверк» Карла Орфа, засновника загальноестетичного виховання дітей.

Тема 19. Системи музичного виховання дітей у різних країнах світу у XX – XXI ст. Тема 20. Метод Ш. Сузукі у ранньому музичному вихованні дітей. Тема 21. Новітні освітні технології і реалії сучасної музичної освіти.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь го	у тому числі					ус ь го	у тому числі				
		л	се м	ла б	п	с.р			ін д.	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Витоки фортепіанного виконавства. Клавірна педагогіка XVI – XVIII ст.												
Тема 1. Ознайомлення з основними принципами міжособистісної та мистецької комунікації в галузі музичного мистецтва та педагогіки, визначення мети і завдань курсу.		0,25				0,25						
Тема 2. Історія виникнення клавішних інструментів, їх конструктивні і виконавські особливості.		0,75				0,75						
Тема 3. Клавірне мистецтво XVI – XVIII ст., національні школи і видатні представники: загальна характеристика.		2				4						

Тема 4. Артикуляція у бароковому клавірному виконавстві.		3				4						
Тема 5. Мистецтво виконання прикрас в музиці епохи Бароко.		3				4						
Тема 6. Цифрованй бас і мистецтво акомпанементу в епоху Бароко.		1				4						
Тема 7. Мистецтво виконавської імпровізації в епоху Бароко.		1				4						
Разом за змістовим розділом 1		11	2			25						
Розділ 2. Західноєвропейська фортепіанна педагогіка XVIII – початку XX ст.												
Тема 8. Провідні піаністичні школи епохи класицизму: загальна характеристика.		2				3						
Тема 9. Основні тенденції в фортепіанній педагогіці епохи класицизму		2				6						
Тема 10. Новаторська педагогіка композиторів романтиків: Р.		2				8						

Шуман, Ф. Шопен, Ф. Ліст.												
Тема 11. Академічний і анатомо- фізіологічний напрямки фортепіанної педагогіки (друга половина XIX – початок XX ст.).		2				2						
Тема 12. Психотехнічний напрямок у фортепіанній педагогіці (початок XX ст., Ф. Бузоні, К. Мартінсен, Й. Гофман).		2				6						
Разом за змістовим розділом 2		10	2			25						
Розділ 3. Історія становлення української фортепіанної школи (перша половина XIX – XX ст.)												
Тема 13. Формування української фортепіанної педагогіки на початку XIX ст.		2				5						
Тема 14. Українська фортепіанна школа у другій половині XIX ст.		2				5						

Тема 15. Українська фортепіанна школа у першій половині ХХ ст.		3			5						
Тема 16. Українська фортепіанна школа у другій половині ХХ ст.		3			5						
Тема 17. Історія становлення і видатні представники харківської фортепіанної школи.		3			5						
Разом за змістовим розділом 3		13	2		25						
Розділ 4. Фортепіанна педагогіка другої половини ХХ – початку ХХІ ст.											
Тема 18. Система ритмічного виховання «Шульверк» Карла Орфа, засновника загальноестетичного виховання дітей.		2			5						
Тема 19. Системи музичного виховання дітей у різних країнах світу у ХХ – ХХІ ст.		2			5						
Тема 20. Метод Ш. Сузукі у ранньому музичному		2			5						

вихованні дітей.												
Тема 21. Новітні освітні технології і реалії сучасної музичної освіти.		2				5						
Разом за змістовим розділом 4		8	2			25						
Усього годин	150	42	8			100						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Клавирна педагогіка XVI – XVIII ст.	2
2.	Західноєвропейська фортепіанна педагогіка XVIII – початку XX ст. – основні напрями, негативні і позитивні тенденції.	2
3.	Етапи розвитку української фортепіанної школи (перша половина XIX – XX ст.).	2
4.	Фортепіанна педагогіка другої половини XX – початку XXI ст.	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денне відділ	Заочне відділ
1	Принципи академічної доброчесності.	0,25	
2	Порівняльна характеристика клавирних інструментів. Різновиди клавесину, клавикорду, органу.	0,75	

3	Клавірне мистецтво XVI – XVIII ст.: вимоги до виконавця; значення термінів генерал-бас, контрапункт, орнаментика, композиція і імпровізація в епоху бароко	4	
4	Німецька клавірна школа (поглиблене вивчення персоналій за вибором).	4	
5	Французька клавірна школа (поглиблене вивчення персоналій за вибором).	4	
6	Італійська клавірна школа (поглиблене вивчення персоналій за вибором).	4	
7	Англійська клавірна школа (поглиблене вивчення персоналій за вибором).	4	
8	Провідні піаністичні школи епохи класицизму (поглиблене вивчення персоналій за вибором).	3	
9	Методичні праці М. Клементі, І. Крамера, К. Черні, нотатки Л. ван Бетховена (поглиблене вивчення).	6	
10	Новаторська педагогіка композиторів-романтиків: Р. Шуман, Ф. Шопен, Ф. Ліст (поглиблене вивчення).	8	
11	Академічний і анатомо-фізіологічний напрямки фортепіанної педагогіки (друга половина XIX – початок XX ст.).	2	
12	Вивчення методичного спадку Ф. Бузоні, К. Мартинсена, Й. Гофмана.	6	
13	Формування української фортепіанної педагогіки на початку XIX ст. (поглиблене вивчення персоналій та їх педагогічних принципів за вибором)	5	
14	Українська фортепіанна школа у другій половині XIX ст. (поглиблене вивчення персоналій та їх педагогічних принципів за вибором).	5	
15	Українська фортепіанна школа у першій половині XX ст. (вивчення персоналій за вибором).	5	

16	Українська фортепіанна школа у другій половині ХХ ст. (поглиблене вивчення персоналій та їх педагогічних принципів за вибором).	5	
17	Історія становлення і видатні представники харківської фортепіанної школи (вивчення персоналій за вибором).	5	
18	Еволюція системи К. Орфа в сучасній дитячій педагогіці.	5	
19	Системи музичного виховання дітей у різних країнах світу у ХХ – ХХІ ст.	5	
20	Метод Ш. Сузукі у ранньому музичному вихованні дітей, моделі його застосування у педагогічній практиці.	5	
21	Новітні освітні технології і реалії сучасної музичної освіти, моделювання різних освітніх ситуацій і проблем, шляхів їх розв'язання.	5	
	Усього годин	100	

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Методи навчання

В процесі опанування змісту курсу «Історія фортепіанної педагогіки»: - пояснювально-ілюстративний метод – викладач розкриває основні положення тієї чи іншої теми курсу, підкріплює викладення інформації ілюстративними матеріалами (презентації, графіки, схеми, хронологічні таблиці, в окремих випадках – аудіо- чи відеозаписи гри видатних музикантів або їх учнів, відеозаписи майстер-класів, інтерв'ю, тощо);

- репродуктивний метод – відтворення студентом того, що пояснив та розповів педагог (сприяє формуванню знань, навичок і вмінь, формує основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення);

- метод проблемного викладу – педагог формулює виконавську чи педагогічну проблему (наприклад – робота над розвитком фортепіанної техніки), пропонує здобувачам знайти спосіб її подолання;

- частково-пошуковий – активний пошук рішення виконавських задач (наприклад – визначення аплікатури) на основі різних методичних принципів; - словесний метод – слово (розповідь, бесіда);

- практичні методи: здобувачі вищої освіти самостійно працюють зі спеціальною літературою, обробляють інші джерела інформації,

моделюють певні проблемні ситуації виконавсько-педагогічного процесу;

- ділова гра (один зі здобувачів вищої освіти виконує роль педагога) як метод активного навчання сприяє активізації мислення, підвищенню самостійності, наближенню навчання до професійної діяльності.

Форми контролю

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	Відвідування занять, опитування.
2.	Періодичний	Робота на семінарському занятті, опитування, обговорення питань.
3.	Самостійна робота	Підготовка доповідей, рефератів, презентацій, розв'язання дослідницьких завдань індивідуально або у міні-групах.
4.	Підсумковий	Залік: опитування, відповіді на контрольні питання, письмове тестування або захист індивідуального проекту за однією з тем курсу або за вибраною здобувачем самостійно.

Семестрову програму здобувача вищої освіти складає освоєння матеріалів навчального курсу, виконання самостійних завдань. Оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти з дисципліни «Історія фортепіанної педагогіки» здійснюється за 100-бальною шкалою. Із загальної кількості у 100 балів максимально можливі бали оцінки розподіляються за такою схемою:

- участь у роботі упродовж семестру – 60 балів;
- іспит, залік – 40 балів.

7. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточна успішність				Сам . робота	Залік/ Екзам ен	Усього
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4			
1-8	1-6	1-8	1-8	1-30	1-40	34-100

Розподіл балів за формами контролю

- відвідування занять – 0-2,5

- робота на семінарському занятті – 0-5
- самостійна робота –0-7,5
- підсумковий контроль – 0-40

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
74-81	C (добре)		
64-73	D (задовільно)	задовільно	
60-63	E (достатньо)		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не араховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Навчально-методичне забезпечення

Пакет навчально-методичного забезпечення:

- ОПП «Фортепіано»;
- робоча програма з курсу «Історія фортепіанної педагогіки»;
- конспект лекцій з курсу, завдання для самостійної роботи, плани семінарських занять, питання до заліку;
- посібники з курсу «Історія фортепіанного виконавського мистецтва», «Музична педагогіка», тощо;
- нотні матеріали;
- аудіо- відеозаписи.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення. Для реалізації освітньо-професійної програми на першому (бакалаврському) рівні зі спеціальності 025 Музичне мистецтво залучаються приміщення навчального корпусу № 4 Харківської державної академії культури, спеціально обладнані для проведення групових занять здобувачів вищої освіти: музичні кабінети з наявністю фортепіано (піаніно), аудиторія кафедри «Фортепіано» з наявністю дошки, місця для розміщення групи здобувачів вищої освіти, джерельної бази (нотних матеріалів, методичної літератури, мультимедійних засобів, комп'ютерного та програмного забезпечення), навчальна лабораторія з проблем музикознавства, камерний зал.

9. Рекомендована література Обов'язкова

1. Арнонкур Н. Музика як мова звуків. Суми : Собор, 2002. 184 с. 2. Кашкадамова Н. Б. *Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортеп'яно XIV-XVIII ст.)*. М-во культури і туризму України, Львів. нац. муз. акад. ім. М. Лисенка. – Вид. 2-ге, випр. і допов. – Київ : Освіта України, 2009. — 415 с.
3. Кашкадамова Н. Б. *Історія фортеп'янного мистецтва. XIX сторіччя* : підручник; В.о. Львів. держ. музична акад. ім. М. Лисенка.– Тернопіль : Астон, 2006.– 608 с.
4. Кононова О. *Музична культура Харкова кінця XVIII – початку XX ст.* Харків: Основа, 2004. 175 с.
5. Левицька, Г. *Основи сучасної педалізації*. Республік. метод. каб. навч. закл. мистецтва і культури. – Львів, 1997. – 81 с.
6. Михайлова Е. Ю. Європейські фортепіанні школи початку XIX століття: становлення піаністичних традицій (до 200-річчя видання «Gradus ad parnassum» Муціо Клементі). *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2018. № 3 (40). – С. 66 – 77.
7. Рябуха Н. О. Відображення романтичного звуковідчуття у фортепіанних творах Ф. Шопена і Ф. Ліста. *Культура України*. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури ; [редкол.: В. М. Шейко (відп. ред.) та ін.] ; за заг. ред. В. М. Шейка. Харків, 2016. Вип. 53. С. 18-28.
8. Рощина Т. Київська фортепіанна школа на рубежі століть: між традицією і модою. *Академія музичної еліти України: історія та сучасність: до 90-річчя Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського*. Київ : Муз. Україна, 2004. С. 343–354. 9. *Використання методичних досягнень школи Т. Лешетицького в класі фортепіано: навчально-методичні матеріали до курсу* / Харк. держ. акад. культури; Уклад. О. Ж. Дедусенко. Харків : ХДАК, 2004. — 12 с.

Додаткова

1. Дітчук О. *Роль віденської фортепіанної школи у формуванні піаністичного мистецтва України (Галичина та українська діаспора першої половини ХХ століття)* : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства. 17.00.03; Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. Львів, 2009. 18 с.
2. Криштальський О. Львівська школа піаністів. *Музика*. 1995. №4 (298). – С.22– 24.
3. Лисенко Л. Ф. *Павло Кіндратович Луценко та його учні: Шляхи формування харківської піаністичної школи*. Харків : «Лівий берег», 1998. С. 19.
4. Busoni, Ferruccio. *Von der Einheit der Musik: von Dritteltönen und junger Klassizität, von Bühnen und Bauten und anschliessenden Bezirken*. Berlin: M. Hesse, 1922. URL : <https://archive.org/details/vondereinheitder00buso>
5. Busoni, Ferruccio (1911). *Sketch of a New Esthetic of Music*. Translated by Theodore Baker. New York: G. Schirmer. URL : <https://www.gutenberg.org/ebooks/31799>
6. Chuan C. Chang. *Fundamentals of Piano Practise*. Booksurge, 2009.
7. Clementi Muzio (1974). *Introduction to the Art of Playing on the Piano Forte. Containing the Elements of Music, Preliminary Notions on Fingering, and Fifty Fingered Lessons*. London: Clementi, Banger, Hyde, Collard & 8. Davis, 1801. Facsimile edn. New York: Da Capo Press.
8. Masters, I. (2021). *Design, sound and compositional aesthetic: The grand piano in late eighteenth-century London and Vienna*. Edith Cowan University.
9. Shen Li & Timmers, R. (2021). *Teaching and Learning of Piano Timbre Through Teacher–Student Interactions in Lessons*. *Front. Psychol.*, 10 June, 1–15. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.576056>
10. *Thorough bass* // Jackson R. *Performance practice*. N.Y.: Routledge, 2005, p. 389—395.
11. Veilhan, J.-C. (1979). *The rules of musical interpretation in the Baroque Era (17th-18th centuries)*. Paris, A. Leduc

Навчальне видання

«ІСТОРІЯ ФОРТЕПІАННОЇ ПЕДАГОГІКИ»

Програма навчальної дисципліни

для здобувачів ОР «бакалавр»
за спеціальністю «Музичне мистецтво» (ОП «фортепіано»)

Укладач:

Я.О. Сердюк, кандидат мистецтвознавства, ст. викладач кафедри
фортепіано ХДАК

Комп'ютерний набір Я.О. Сердюк
Комп'ютерна верстка І. Колесник

Видається в авторській редакції

План 2023

Підписано до друку _____ 2023 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф
Ум. друк. арк. ____ Тираж 100. Зам № ____

ХДАК, 61057, Харків -57, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК